

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o „Tretjem poročilu o ekonomski in socialni koheziji – novo partnerstvo za kohezijo: konvergenca, konkurenčnost in sodelovanje“

(KOM(2004) 107 končna verzija)

(2004/C 302/14)

Evropska komisija se je 8. decembra 2003 odločila, da bo v skladu z 262. členom Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosila za mnenje o Tretjem poročilu o ekonomski in socialni koheziji – novo partnerstvo za kohezijo: konvergenca, konkurenčnost in sodelovanje

Strokovna skupina za Ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo, ki je bila odgovorna za pripravo dela Odbora v zvezi s to zadevo, je sprejela mnenje dne 8. junija 2004. Poročevalec je bil gospod Barros Vale.

Na 410. plenarnem zasedanju 30. junija/1. julija (sestaneček dne 30. junija) je Evropski ekonomsko-socialni odbor sprejel sledeče mnenje s 118 glasovi za in 5 vzdržanimi glasovi:

1. Uvod

1.1 Tretje poročilo o ekonomski in socialni koheziji z naslovom Novo partnerstvo za kohezijo - konvergenca, konkurenčnost in sodelovanje podrobno obravnava kohezijsko politiko Evropske unije (EU), zlasti napredek, dosežen glede gospodarskih, socialnih in ozemeljskih vprašanj, in pričakovanja za prihodnost.

1.2 Dokument je razdeljen na štiri glavne dele, vključuje pa tudi povzetek na začetku poročila in predlog reformirane kohezijske politike, ki je predstavljen v sklepnih ugotovitvah:

— Del 1 - Kohezija, konkurenčnost, zaposlovanje in rast - Položaj in gibanja;

— Del 2 - Vpliv politik držav članic na kohezijo;

— Del 3 - Vpliv politik Skupnosti: konkurenčnost, zaposlovanje in kohezija;

— Del 4 - Vpliv in korist strukturnih politik.

1.3 Evropski ekonomsko-socialni odbor pozdravlja rezultate, dosežene v zadnjih nekaj letih glede socialne kohezije, enega od temeljnih političnih področij Evropske unije, in predloge, predstavljene v tem poročilu, ki so v skladu s cilji, ki jih je določil EESO v številnih svojih dokumentih, sprejetih v več letih.

1.3.1 Zato EESO pozdravlja dejstvo, da je Komisija zavrnila določene premike k renacionalizaciji kohezijske politike.

1.4 Zaradi zapletenosti in različnosti vprašanj, obravnavanih v poročilu, in da se zagotovi jasna predstavitev teh vprašanj v mnenju, je bila sprejeta odločitev, da se ta dokument sestavi v skladu z enakimi smernicami kot poročilo Komisije ter zaključiti z oceno doseženega napredka in tudi z razlago prihodnjih pričakovanj.

2. Del 1 - Kohezija, konkurenčnost, zaposlovanje in rast - Položaj in gibanja;

2.1 Poročilo na podlagi različnih statističnih podatkov obravnava kohezijske razmere v Evropi v gospodarskem, socialnem in ozemeljskem smislu, zlasti v smislu pozitivnega vpliva na zблиževanje.

2.2 Na podlagi podatkov za leti 2001 in 2002 dokument v določenih podrobnostih ocenjuje napredek, dosežen na poti k resničnemu zблиževanju v „kohezijskih državah“, in opisuje številna prihodnja pričakovanja. Dokument analizira tudi možne kohezijske okoliščine v razširjeni Evropi.

2.3 Ta del poročila obravnava rast BDP in zaposlovanje v kohezijskih državah v zadnjih letih v primerjavi s preostalo EU in pregleda, kako so se spremenile razlike med regijami v EU 15 v zadnjem desetletju, posebno pozornost pa namenja regijam cilja 1. Analizira tudi gospodarski razvoj v novih državah članicah v zadnjem času, zlasti kako se gospodarska uspešnost v teh državah razlikuje, in dejstvo, da če te države želijo doseči prihodkovno raven blizu povprečja EU, bodo morale ohraniti visoko stopnjo rasti v daljšem obdobju.

2.4 Poročilo opozarja tudi na starajoče se evropsko prebivalstvo ter dejavnike, ki določajo konkurenčnost, rast in zaposlovanje, kot sta inovativnost in znanje, skupaj z varstvom okolja iz okvira göteburških ciljev.

2.5 Splošni vidiki

2.5.1 V zadnjem desetletju, zlasti pa od druge polovice devetdesetih let, sta se nacionalna in regionalna kohezija z zmanjšanjem razlik med državami in med regijami EU bistveno izboljšali. Vendar pa je bila kohezija večja med državami članicami kot med regijami.

2.5.2 Kljub pozitivnemu prispevku strukturnih skladov in doseženemu napredku ostajajo nekatere zelo pomembne razlike glede razvitosti in gospodarske uspešnosti, ki kažejo na strukturne pomanjkljivosti v nekaterih državah in regijah.

2.5.3 Še vedno obstajajo tudi številne težave, povezane s konkurenčnostjo manj razvitih regij. Nekatere evropske regije so še vedno preveč izolirane in so prikrajšane za kvalificirano delovno silo, naložbe in vire, potrebne za pridobitev ustreznega dostopa do informacijske družbe.

2.5.4 Zdi se, da je bil manjši napredek dosežen v smislu socialne kohezije in zaposlovanja:

2.5.4.1 izkazuje se, da je težko znižati stopnjo dolgotrajne brezposelnosti;

2.5.4.2 omejeno povečanje zaposlovanja v EU 15 v letu 2001 je skupaj z zmanjšanjem zaposlovanja v državah pristopnicah v zadnjih letih še dodatno poglobilo regionalne razlike;

2.5.4.3 naravni prirastek se je v različnih evropskih regijah znižal in se bo v prihodnje še bolj zniževal (demografske ocene napovedujejo znižanje v državah članicah in v državah pristopnicah, z nekaj izjemami);

2.5.4.4 pomembneje za zaposlovanje je, da se bo število delovno sposobnega prebivalstva verjetno začelo manjšati še pred zmanjševanjem števila celotnega prebivalstva. Po napovedih bo do leta 2005 znašal delež ljudi, starih 50 let in več, 35 % delovno sposobnega prebivalstva v EU 15 v primerjavi s 26 % v letu 2000. To bo spremljalo nenehno večanje števila prebivalstva, starega 65 let in več;

2.5.4.5 razpoložljivi podatki kažejo na povečanje stopenj odvisnih starejših oseb. Trenutno znaša v EU 15 število ljudi, starih 65 let in več, skoraj 25 % delovno sposobnega prebivalstva, kar pomeni, da pridejo na vsakega posameznika v upokojitveni starosti štirje ljudje v starosti od 15 do 64 let. Do leta 2025 se bo številka povečala na 36 %, kar pomeni manj kot trije delovno sposobni ljudje na vsakega upokojenega. V državah pristopnicah se bo razmerje zvišalo od stopnje pod 20 % do nad 30 %.

2.5.4.6 Vendar poročilo poudarja, da ti statistični podatki ne razkrivajo, koliko delovno sposobnih ljudi bo zaposlenih, da bodo podpirali tiste v starosti 65 let in več (leta 2002 je bilo v EU 15 dejansko zaposlenih 64 % delovno sposobnih ljudi v primerjavi s samo 56 % v državah pristopnicah, z izrazitimi razlikami tako med državami kot med regijami).

2.5.5 Poročilo opozarja, da se bodo razlike v prihodku in zaposlenosti še povečale, tako po državah kot po regijah, s priključitvijo novih držav EU maja 2004. Te države so imele

visoko rast, vendar imajo še vedno nižje stopnje BDP na prebivalca od povprečja EU 15 in v mnogih primerih tudi zaposlenosti.

2.5.6 Glede na vse večjo soodvisnost na področju trgovine in naložb bo gospodarski razvoj v novih državah članicah ohranil visoke stopnje rasti po vsej EU. Koristi od tega bosta imeli zlasti Nemčija in Italija.

2.5.7 Z razširitvijo se bodo države članice lahko razdelile v tri skupine glede na BDP na prebivalca, izražen kot standard kupne moči (PPS):

— prvo skupino sestavlja dvanajst sedanjih petnajstih držav članic, kjer je BDP na prebivalca, izražen kot PPS, nad povprečjem EU (10 odstotnih točk ali več);

— drugo skupino sestavlja sedem držav, kamor spadajo tri preostale sedanje države članice (Španija, Portugalska in Grčija) ter Ciper, Slovenija, Malta in Češka republika, kjer je BDP na prebivalca, izražen kot PPS, od 73 % do 92 % nad povprečjem EU 25;

— in končno, tretjo skupino sestavlja osem držav (vključno z Romunijo in Bolgarijo), kjer je BDP na prebivalca pod 60 % povprečja Skupnosti.

2.5.8 Skupina za ozemeljsko kohezijo priznava, da je imelo sodelovanje med regijami - na čezmejni, nadnacionalni in medregionalni ravni - pomembno vlogo pri spodbujanju uravnoteženega razvoja po vsej EU.

2.5.9 V zvezi z dejavniki, ki določajo rast in konkurenčnost, poročilo navaja, da še vedno obstajajo regionalne razlike:

— glede človeških virov imajo manj razvite regije visoko število oseb, ki zgodaj zapustijo šolo, medtem ko je udeležba pri stalnem usposabljanju mnogo nižja v kohezivskih državah, razen Irske, in v mnogih primerih bistveno nižja v državah pristopnicah;

— v poročilu je predstavljenih več statističnih podatkov, ki kažejo na velike razlike med državami EU 15 glede inovacij. Podatki za izdatke za RR potrjujejo, da regije cilja 1 zaostajajo (izdatki podjetij za RR so v odstotku BDP precej pod evropskim povprečjem, samo malo nad petino povprečja EU).

2.5.9.1 V državah pristopnicah so izdatki za RR v deležu BDP veliko nižji kot v večini sedanjih držav članic, vendar le malo nižji kot v regijah cilja 1.

2.5.9.2 Tako kot v EU 15 so tudi v državah pristopnicah izdatki za RR sorazmerno zgoščeni v najrazvitejših regijah.

2.5.9.3 Razlike ostajajo tudi glede regionalnega dostopa do informacijskih in komunikacijskih tehnologij (ICT).

2.5.10 Glede na poročilo je treba ustvariti ustrezne pogoje za trajnosten regionalni razvoj in izvajati strategije za pospeševanje zaposlovanja. Na nacionalni ravni se kaže potreba po makroekonomskem okolju, ki bo prispevalo k stabilnosti in rasti, ter po davčnem in regulativnem sistemu, ki bo spodbujal poslovanje. Na regionalni ravni se kaže potreba po osnovni infrastrukturi in kvalificirani delovni sili - zlasti v regijah cilja 1 in državah pristopnicah, kjer trenutno obeh močno primanjkuje. Poročilo predvsem opozarja, da morajo regije za uresničitev ciljev iz Lizbonske strategije izpolniti vrsto pogojev, ki se bolj neposredno nanašajo na nematerialne dejavnike konkurenčnosti, kot so inovacije, RR ter uporaba ICT.

2.5.11 Poročilo navaja tudi precejšnje razlike med državami članicami in med regijami glede varstva okolja v smislu uresničevanja göteborgskih ciljev.

2.6 Kohezijske države

2.6.1 Podrobna analiza zblíževanja BDP na prebivalca, zaposlenosti in produktivnosti v kohezijskih državah razkriva, da te države še naprej dohitevajo druge, njihova rast je bila v obdobju 1994-2001 precej nad povprečjem EU. Poročilo opozarja na primer Irske, ki učinkovito ponazarja pozitiven prispevek podpore strukturnega sklada v povezavi z nacionalnimi politikami, usmerjenimi v rast.

2.6.2 Poročilo opozarja, da se je gospodarska rast v EU po objavi zadnjega poročila znatno upočasnila. To je neizogibno vplivalo na kohezijo, ne samo zato, ker je povzročilo povečanje brezposelnosti, temveč tudi zato, ker je ustvarilo ozračje, ki ne prispeva k nadaljnjemu zniževanju regionalnih razlik niti glede prihodka niti glede zaposlenosti.

2.6.3 Upočasnitev gospodarske rasti v EU je vplivala skoraj na vse države članice. Zdi se, da je bila od vseh kohezijskih držav najbolj prizadeta Portugalska. Po podatkih za leto 2001, in če bodo potrjene napovedi za leto 2004, bi se Portugalska lahko na svoji poti približevanja obrnila v drugo smer in se začela odmikati od povprečja EU.

2.6.4 Vse do leta 2001 se je vrzel v ravni prihodka (BDP na prebivalca) med najmanj razvitimi regijami v EU (h katerim je bila kohezijska politika v glavnem usmerjena) in drugimi regijami manjšala. Vendar pa še ne moremo navesti, kaj se je dogajalo po letu 2001, saj je to zadnje leto, za katero so na voljo regionalni podatki.

jalo po letu 2001, saj je to zadnje leto, za katero so na voljo regionalni podatki.

2.7 Države pristopnice

2.7.1 Regionalne razlike v BDP na prebivalca so se v državah pristopnicah znatno povečale. V Češki republiki in na Slovaškem ima 20 % prebivalstva, ki živi v najbolj razvitih regijah, BDP na prebivalca dvakrat višji od 20 % prebivalstva, ki živi v najmanj razvitih regijah.

2.7.2 Če bodo te države želele doseči raven prihodka, ki bo blizu povprečju EU, bodo morale ohraniti visoko stopnjo rasti v daljšem obdobju. Rast v teh državah bi povečala rast v EU kot celoti, znižala brezposelnost in okreplila socialno kohezijo.

2.7.3 Po letu 2001 se je v državah pristopnicah gospodarska rast upočasnila, deloma zaradi padca rasti v EU, ki je njihov najpomembnejši izvozni trg, kar je povzročilo zmanjšanje zaposlenosti.

2.7.4 V letu 2002 je bila povprečna stopnja zaposlenosti v desetih državah pristopnicah 56 %, kar je precej nižje od povprečja EU 15, ki je znašalo približno 64 %. V vseh državah pristopnicah, razen Cipra, je bila stopnja zaposlenosti pod cilji za Evropo iz Lizbonske strategije (67 % v letu 2005 in 70 % v letu 2010).

2.8 Širitev

2.8.1 Širitev bo povečala razliko med najbolj in najmanj razvitimi državami članicami. Čeprav so se nove države članice v zadnjem času razvijale hitreje kot EU 15, ostaja razlika v BDP na prebivalca dokaj izrazita. Leta 2002 so imele samo Malta, Ciper, Češka republika in Slovenija BDP na prebivalca, izražen v PPS, nad 60 % povprečja EU 15. Na Poljskem, v Estoniji in Litvi je znašal približno 40 %, v Latviji skoraj 35 % ter v Bolgariji in Romuniji približno 25 % povprečja.

2.8.2 Širitev bo celo bolj vplivala na razlike med regijami kot na razlike med državami. Po zadnjih ocenah (2001) živi približno 73 milijonov ljudi (kar pomeni približno 19 % prebivalstva EU 15) v regijah, kjer je BDP na prebivalca nižji od 75 % povprečja EU. S širitvijo se bo v EU 25 povečalo število ljudi, ki živijo v takih regijah, na skoraj 123 milijonov. Če se v izračun zajameta Bolgarija in Romunija, se številka povzpne na 153 milijonov, kar je dvakrat več od sedanjega števila.

2.8.3 Statistični učinek širitve bo znižanje povprečnega BDP na prebivalca. Če bodo merila za določitev statusa cilja 1 ostala nespremenjena, nekatere regije ne bodo več upravičene do takšnega statusa, četudi se njihov BDP na prebivalca ni spremenil. To bo na primer vplivalo na različne regije v Nemčiji, Španiji, Grčiji, Italiji in na Portugalskem.

3. Del 2 - Vpliv politike držav članic na kohezijo;

3.1 Del 2 poročila preučuje, v kakšnem obsegu nacionalne politike dopolnjujejo kohezijsko politiko EU, v tem smislu, da oboje skušajo doseči ne samo bolj pošteno porazdelitev prihodka in možnosti za življenje med regijami, temveč tudi bolj uravnotežen ozemeljski razvoj na nacionalni ravni in v EU kot celoti.

3.1.1 Komisija opozarja, da so omejitve, uvedene za zmanjšanje javnih izdatkov, vplivale spodbudno na izboljšanje kakovosti programov za izdatke, čeprav ni mogoče povedati, v kolikšni meri je to imelo za posledico učinkovitejšo politiko za regionalno kohezijo.

3.1.2 Čeprav so statistični podatki o javnih izdatkih v različnih državah članicah še nepopolni, pa jasno kažejo, da je velik del javnih izdatkov v državah članicah EU, zlasti za socialno varstvo, povezan z evropskim socialnim modelom in da, namerno ali nenamerno, ti mnogo prispevajo k zmanjšanju razlik na prihodkovni ravni in pri možnostih za življenje.

3.1.3 Kar se tiče sprememb v sestavi javnih izdatkov, so se kljub starajočemu se prebivalstvu in vse večjemu številu upokojencev med letoma 1995 in 2002 izdatki za socialne prispevke v deležu BDP po vsej EU gibali navzdol, razen v nekaterih državah, kot so Nemčija, Grčija, Portugalska in - v manjšem obsegu - Italija.

3.1.4 Poročilo v oddelku, namenjenemu politiki regionalnega razvoja v državah članicah, opozarja, da se pristop do ozemeljskega razvoja med državami članicami razlikuje, kar deloma izkazuje institucionalne dejavnike (v glavnem stopnjo decentralizacije politike gospodarskega razvoja) in različna stališča glede dejavnikov, ki določajo gospodarski razvoj.

3.1.5 Ker neposredne tuje naložbe (FDI) prinašajo nova delovna mesta in so mehanizem za prenos znanja in tehnologije, so politike za pritegnitev FDI pomemben del strategije regionalnega razvoja. Dejansko je pomemben cilj regionalne podpore narediti regije privlačnejše za tuje vlagatelje.

3.1.6 Čeprav so podatki nepopolni, kažejo, da so investicijski pritoki v nesorazmernem obsegu usmerjeni v gospodarsko močnejše regije, tako v posameznih državah kot v EU kot celoti.

3.1.7 To spravlja v posebno zadrego vlade kohezijskih držav pa tudi držav pristopnic, ki imajo možnost tehtanja med potrebo po pritegnitvi naložb za manj razvite regije in dejstvom, da so naložbe že po svoji naravi nagnjene k temu, da se usmerijo k najbolj dinamičnim regijam.

4. Del 3 - Vpliv politik Skupnosti: konkurenčnost, zaposlovanje in kohezija;

4.1 Prispevek politik Skupnosti h koheziji je opisan v drugem kohezijskem poročilu. V tem delu tretjega poročila so opisane glavne spremembe, ki se pojavljajo po letu 2001 v smislu lizbonskih in göteborgskih ciljev.

4.1.1 Rezultati različnih pobud, sprejetih na podlagi lizbonske strategije, razkrivajo doseženi napredek, zlasti pri uporabi novih tehnologij (npr. vključitev šol v svetovni splet in razvoj vladnih spletnih storitev v vseh državah pristopnicah, od katerih so nekatere na določenih področjih naprednejše od nekaterih sedanjih držav članic).

4.1.2 Kljub razlikam med državami članicami poročilo poudarja pozitiven vpliv, ki ga je imela evropska strategija zaposlovanja (EES) na trg delovne sile (z znižanjem povprečne stopnje brezposelnosti v EU in zvišanjem stopnje deleža delovne sile med delovno sposobnim prebivalstvom).

4.1.3 V zvezi z vlogo politik Skupnosti pri krepitevi gospodarske in socialne kohezije, zlasti na področju prometa, telekomunikacij, energije, kmetijstva in ribolova ter varstva okolja, poročilo poudarja razvoj vseevropskih prometnih, komunikacijskih in energijskih omrežij. Ta so izboljšala dostopnost, zlasti po letu 1991, v prihodnjih letih pa se pričakujejo dodatne izboljšave, zlasti v državah pristopnicah.

4.1.4 Glede na to, da je v skladu s Kjotskim protokolom trajnostni razvoj eden od prednostnih nalog energijske politike, bi razvoj novih energijskih virov omogočil odročnim regijam razširiti svoje energijske vire in izboljšati kakovost življenja. Vlaganja v varstvo okolja bi lahko tudi zelo ugodno vplivala na odpiranje novih delovnih mest.

4.1.5 Poročilo priznava tudi dopolnjevanje med državno pomočjo in kohezijsko politiko ter opozarja, da je za doseglo lizbonskih in göteborgskih ciljev potreben strog nadzor državne pomoči. Zato so bile države članice pozvane, da pomoč preusmerijo na horizontalna področja.

4.2 In končno, poročilo kot bistveni predpogoj za trajnostni gospodarski razvoj navaja potrebo po zagotovitvi varnega okolja, v katerem se bo upoštevalo načelo pravne države.

5. Del 4 - Vpliv in korist strukturnih politik

5.1 V tem delu poročila so predstavljeni rezultati posredovanja kohezijske politike v obdobju 1994-1999 in predhodni rezultati izvajanja programa v programskem obdobju 2000-2006. Obravnavani so različni vidiki kohezijske politike, kot so prispevek strukturnih politik k podpori stalne rasti v zaostalih regijah, učinki teh politik zunaj regij cilja 1, posebna vloga Evropskega socialnega sklada (ESS) pri pospeševanju izobraževanja, zaposlovanja in usposabljanja, vloga strukturnih politik pri krepitvi sodelovanja in prispevek, ustvarjen s predpristopno podporo v novih državah članicah.

5.2 Zlasti želimo opozoriti na naslednje rezultate:

5.2.1 Med obdobjema 1989-1993 in 1994-1999 je prišlo do opaznega povečanja javnih naložb v skoraj vseh državah, upravičenih do podpore na podlagi cilja 1.

5.2.2 Strukturni skladi so zagotovili podporo za razvoj vseevropskih prometnih omrežij, ki povečujejo privlačnost zadevnih regij in krepijo gospodarsko dejavnost.

5.2.3 Znano je, da vlaganja v infrastrukturo in opremo sama po sebi še ne zadostujejo za razvoj na znanju temelječega gospodarstva. Zato so bile v zadnjem desetletju strukturne politike usmerjene tudi k povečanju zmogljivosti za RR, zlasti v regijah cilja 1.

5.2.4 Strukturni intervencijski ukrepi so ugodno vplivali tudi na varstvo okolja.

5.2.5 Najnoveše empirične študije so analizirale dejansko zblíževanje med regijami in pokazale, da sta znesek zagotovljene strukturne pomoči in realna rast BDP v pozitivnem medsebojnem razmerju.

5.2.6 S simulacijo makroekonomskih učinkov strukturnih politik v obdobju 1994-1999 je bilo ocenjeno, da je bil zaradi strukturnega posredovanja realni BDP leta 1999 v Grčiji višji za 2,2 %, v Španiji za 1,4 %, na Irskem za 2,8 % in na Portugalskem za 4,7 %. Te razlike kažejo na različno stopnjo odprtosti njihovih gospodarstev, od katerih sta zadnji dve najbolj odprti.

5.2.7 Strukturno posredovanje je povezano z znatnim povečanjem naložb, zlasti v infrastrukturo in človeški kapital, ki so bile po ocenah leta 1999 na Portugalskem višje za 24 % in v Grčiji za 18 %.

5.2.8 Izkušnje so pokazale, da so v nekaterih primerih strukturni skladi dajali prednost nacionalni konvergenci (Irška), medtem ko so v drugih skušali preprečiti učinke polarizacije gospodarskih dejavnosti (Španija). Vendar izkušnje tudi kažejo, da je to, v kolikšni meri obstaja tehtanje med regionalno in nacionalno konvergenco, odvisno predvsem od prostorske porazdelitve gospodarskih dejavnosti in naselitve zadevne države.

5.2.9 Strukturni skladi so pripomogli h krepitvi večjega gospodarskega povezovanja. Evropska gospodarstva so se tesneje povezala, kar kažejo naraščajoči trgovinski in investicijski tokovi med njimi. V zadnjem desetletju se je trgovina med kohezijskimi državami in preostalim delom EU več kot podvojila. Te okoliščine kažejo tudi na dejstvo, da je drugim državam EU koristila strukturna pomoč za manj razvite regije. Ocene kažejo, da se bo za obdobje 2002-2006 skoraj četrtina (24,1 %) teh izdatkov vrnila v preostalo Evropo v obliki povečanega izvoza v kohezijske države, zlasti izvoza strojev in opreme. Ta odstotek je zlasti visok za Grčijo in Portugalsko (42,3 % oziroma 35,2 % strukturne pomoči).

5.2.10 Pomoč strukturnih skladov poleg tega, da pomaga regijam cilja 1, podpira tudi gospodarski razvoj v drugih regijah EU, ki imajo strukturne težave (npr. območja, ki jih je prizadelo nazadovanje industrije, podeželska območja). Poročilo predstavlja rezultate najnovejših ocenjevalnih študij glavnih učinkov tega posredovanja v obdobju 1994-1999. Podpora Skupnosti je pomagala prestrukturirati tradicionalne industrije, razširiti gospodarske dejavnosti in ustvariti nova delovna mesta na področjih, ki so prejemale pomoč v tem času.

5.2.11 Podrobne analize kažejo, da so bili izdatki RR za inovacije in prenos tehnologije še posebno učinkoviti pri ustvarjanju novih delovnih mest in ohranjanju obstoječih. Kljub temu so zmogljivosti za ohranitev stalnega toka inovacij v teh regijah z redkimi izjemami znatno nižje kot v večini razvitih regij EU. To je v nasprotju z obsegom zagotovljene infrastrukture, zlasti prometnih in telekomunikacijskih sistemov, ter človeškega kapitala. Veliko truda je bilo vloženo tudi v preoblikovanje starih industrijskih lokacij in izboljšanje okolja, zlasti na urbanih območjih.

5.2.12 V zvezi s podporo za kmetijstvo, razvoj podeželja in ribištvo to poročilo med drugim predstavlja rezultate ukrepov, izvedenih na podlagi programov cilja 5a in 5b med obdobjem 1994-1999.

5.2.13 Znatno del virov ESS je bil poleg podpore regijam cilja 1 namenjen tudi za pomoč drugim regijam v EU. V obdobju 1994-1999 je podpora ESS regijam cilja 3 in 4 pomagala zmanjšati brezposelnost (zlasti dolgotrajno brezposelnost), omogočila pomoč etničnim manjšinam in okrepila enake možnosti za moške in ženske.

5.2.14 Številne pobude Skupnosti za krepitev sodelovanja in povezovanja v mrežo so v veliki meri dopolnile kohezijsko politiko. INTERREG II je pripomogel h krepitvi povezovanja v mrežo med državami, izmenjavo izkušenj med regijami in širjenju znanja. Kljub temu so bili rezultati glede zmanjšanja izolacije mešani, npr. povezave na kopnem in pristaniške zmogljivosti so se znatno izboljšale na nekaterih mejnih območjih (npr. v Grčiji, Nemčiji in na Finskem), medtem ko so bili drugje (npr. na Portugalskem in v Španiji) ti učinki bolj omejeni.

5.2.15 Poročilo opozarja tudi na prispevek pobude Skupnosti URBAN za razvoj urbanih območij in izboljšanje kakovosti življenja.

5.2.16 Poročilo opozarja, da bo razširitev za kohezijsko politiko pomenila velik izziv. Priznava, da bo podpora strukturnih skladov za nove države članice osrednjega pomena pri krepitvi njihove konkurenčnosti in uskladitvi njihovega BDP na prebivalca s preostalo EU, vendar poudarja, da se morajo te države tudi skrbno pripraviti glede upravnih zmogljivosti in upravljanja prejetih sredstev. Predpristopna pomoč je za zadevne države deloma vaja, kako učinkovito uporabiti finančno podporo, preden bodo prejele sredstva v veliko večjem obsegu. Vendar bo treba po letu 2006 upravne zmogljivosti še naprej krepiti in izvajanje programov še naprej decentralizirati.

6. Stališča Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

6.1 V poročilu navedeni rezultati kažejo, da je bil vpliv kohezijske politike zelo viden in pozitiven.

6.2 Vendar je EESO zaskrbljen zaradi dejstva, da so se ukrepi za doseg ciljev kohezijske politike izvajali z vidnejšim uspehom pri večanju kohezije med državami članicami kot med regijami. Kljub določenemu napredku še vedno ostajajo

regionalne razlike glede gospodarskega in socialnega razvoja. EESO tudi opozarja, da bo razširitev te razlike še poglobila, kar bo za kohezijsko politiko velik izziv.

6.3 EESO se strinja, da bo razširitev bistveno povečala notranji trg Skupnosti, kar bo prineslo nove možnosti. Vpliv tega bo po vsej EU različen. Glede na vse večjo soodvisnost na področju trgovine in naložb bo gospodarski razvoj v novih državah članicah ohranil visoke stopnje rasti po vsej EU (izkazalo se je, da strukturni skladi pomagajo krepiti večje gospodarsko povezovanje, kar se kaže v naraščajočih trgovinskih in investicijskih tokovih).

6.4 EESO tudi poudarja, da od strukturnih skladov nimajo koristi samo gospodarstva iz regij, ki izpolnjujejo pogoje. Znatno del pomoči, namenjen regijam, ki zaostajajo v razvoju, se vrne v najbolj razvite regije Evropske unije v obliki povečanega izvoza. Po ocenah se bo to v obdobju 2000-2006 zgodilo s skoraj četrtino (24,1 %) strukturne pomoči na podlagi cilja 1. Dolgoročno bo razvoj v teh regijah, pa tudi v regijah in državah, ki so neto plačnice, odprl nove trge in ugodno vplival na njihovo gospodarstvo.

6.5 Podatki kažejo, da je nesorazmerna vsota investicijskih pritokov usmerjena v gospodarsko močnejše regije tako v posameznih državah kot v EU kot celoti. To pomeni določeno dilemo za vlade v kohezijskih državah in zlasti v državah pristopnicah.

6.6 Usklajevanje različnih področnih politik Skupnosti, zlasti na področju kmetijstva, ribištva, prometa, raziskav in tehnologije ter izobraževanja in poklicnega usposabljanja, je ugodno vplivalo na kohezijo.

6.7 Poročilo tudi priznava pomen podpore Skupnosti regijam, ki niso iz cilja 1, za zmanjšanje gospodarskih in socialnih razlik.

6.8 Ta gospodarska upočasnitev je na splošno neugodno vplivala na zaposlovanje. Stopnja zaposlenosti v EU 15 je še vedno precej pod ambicioznim ciljem, ki ga je določil Evropski svet v Lizboni. Vendar pa povprečna stopnja zakriva velike razlike po vsej EU.

6.9 Demografska gibanja, zlasti staranje delovne sile, bodo v veliki meri vplivala na bodoči trg delovne sile v EU, in kažejo na potrebo po izboljšanju vseživljenjskega usposabljanja in izobraževanja.

6.10 Demografske ocene poudarjajo, kako pomembno je, da se v prihodnjih letih doseže visoka stopnja zaposlenosti, kar bo preprečilo povečanje socialnih napetosti. To mora potekati v skladu s stalnim povečevanjem produktivnosti.

6.11 EESO se strinja, da se mora evropsko gospodarstvo bolj usmeriti k dejavnostim, ki temeljijo na znanju, inovativnosti ter novih informacijskih in komunikacijskih tehnologijah, da bo postalo bolj konkurenčno, da se bo povečala zaposlenost in izboljšala kakovost življenja - na kratko, da se uresničijo cilji iz lizbonske strategije.

7. Prednostne naloge kohezijske politike

7.1 EESO pozdravlja novo zgradbo, ki je načrtovana za kohezijsko politiko EU po letu 2006, ki temelji na omejenem številu prednostnih vprašanj (I - Zbliževanje; II - Regionalna konkurenčnost in zaposlovanje; III - Evropsko ozemeljsko sodelovanje) in se bo na nacionalni in regionalni ravni uresničila predvsem z izvajanjem lizbonske in göteborgske strategije.

7.2 EESO meni, da v poročilu predstavljeni podatki jasno kažejo na to, da si je treba v razširjeni Evropi še bolj prizadevati za uresničevanje kohezijskega cilja. Zato se strinja, da bi se moral konvergenčni cilj najprej in predvsem usmeriti k tistim regijam, katerih BDP na prebivalca znaša manj kot 75 % povprečja Skupnosti, in pozdravlja posebno obravnavo, ki jo bodo deležne regije, ki jih je prizadel „statistični učinek“. Take regije bodo zdaj lahko izkoristile več podpore, kot bi jo lahko dobile na podlagi dogovorov o „postopnem opuščanju“, sprejetih leta 1999.

7.3 EESO pozdravlja predlog za usmeritev virov Kohezijskega sklada h konvergenčnemu cilju in meni, da bi morala dodeljevanje teh virov še naprej določati nacionalna merila (npr. države članice z BND pod 90 % povprečja Skupnosti) in ne bolj stroga regionalna merila.

7.4 EESO se strinja s pristopom, ki naj bi se sprejel za kohezijsko politiko zunaj okvira najmanj razvitih držav članic in regij (in sicer za krepitev konkurenčnosti, zmanjševanje razlik med regijami in podporo evropske strategije zaposlovanja) in je za usmeritev pristopa k omejenemu številu ključnih vprašanj, povezanih s konkurenčnostjo (npr. na znanju temelječe gospodarstvo, dostopnost, okolje in storitve splošnega interesa).

7.5 EESO se tudi strinja, da je treba v zvezi z drugo prednostno nalogo posebej obravnavati tiste regije, ki trenutno izpolnjujejo pogoje za podporo cilja 1, vendar ne izpolnjujejo meril o izpolnjevanju pogojev za konvergenčno prednostno nalogo. Takšne regije bodo v prehodnem obdobju koristile višjo stopnjo podpore („postopno uvajanje“).

7.6 Podpora za čezmejno, nadnacionalno in medregionalno sodelovanje je imela ključno vlogo pri evropskem ozemeljskem povezovanju. EESO zato podpira predlog Komisije, ki gradi na izkušnjah pobude INTERREG, da se oblikuje nov cilj ozemeljskega sodelovanja, ohrani sodelovanje pri čezmejnih, medregionalnih in nadnacionalnih vprašanjih ter še naprej dovoli državam članicam, da pomorske regije vključijo v čezmejno sodelovanje. Glede na to se morajo regije, ki mejijo na nove države članice, prilagoditi spremenjenemu položaju, zaradi česar bi bilo potrebno izdelati poseben program za te regije. Zato se EESO strinja, da bi morali biti finančni viri, namenjeni cilju „evropskega ozemeljskega sodelovanja“, znatno višji od virov, ki so se v preteklosti dodeljevali INTERREG.

7.7 EESO pozdravlja namero Komisije, da predlaga nov pravni inštrument v obliki „čezmejnih regionalnih organov“, namenjenih pospeševanju sodelovanja med državami članicami in lokalnimi oblastmi, in pospeši povezave z zunanjimi mejami EU, zlasti s svojimi novimi sosedi.

7.8 EESO deli stališče Komisije, da bi morali programi na splošno zagotavljati celovit odgovor na posebne ozemeljske značilnosti in se boriti proti različnim oblikam socialne diskriminacije.

7.9 EESO pozdravlja pomen, pripisan urbanim vprašanjem, kjer so urbani ukrepi vključeni v programe, s čimer se daje poseben poudarek težavam, s katerimi se srečujejo mesta, in priznava njihova vloga pri krepitvi regionalnega razvoja. EESO se strinja s Komisijo, da je sodelovanje med mesti ključni element ozemeljskega sodelovanja.

7.10 EESO poseben pomen pripisuje jamstvu, da bodo novi instrumenti, uvedeni na podeželskih območjih, vključeni v skupno kmetijsko politiko, s čimer se bo ohranila trenutna stopnja pozornosti, namenjene pomoči za manj razvite regije in države, ki so vključene v konvergenčne programe. Odbor poudarja tudi to, da naj podpora ne bi bila omejena le na kmetijske projekte, ampak naj bi podpirali tudi tiste, ki omogočajo razvoj podeželskega prostora.

8. Sistem upravljanja

8.1 EESO se strinja, da je treba število finančnih instrumentov, ki so na voljo kohezijski politiki, omejiti na tri (ESRR, ESS in Kohezijski sklad) in da je treba omejiti tako cilje kot z njimi povezane finančne instrumente. To bi omogočilo enostavnejše in učinkovitejše načrtovanje programov.

8.2 EESO je za krepitev sodelovanja med državami članicami, lokalnimi oblastmi ter ekonomskimi in socialnimi partnerji.

8.3 EESO se strinja, da je pomembno izvajati redna ocenjevanja ozemeljskega vpliva regionalne politike, vključno z ocenjevanjem vpliva na trgovino, kakor to priporoča Komisija.

8.4 EESO tudi meni, da je pomembno, da se v prihodnjih poročilih Komisije več pozornosti nameni enakim možnostim med moškimi in ženskimi ter oceni, kako kohezijska politika pomaga pri uresničevanju tega cilja.

8.5 V zvezi s sistemom upravljanja je EESO za to, da se ohranijo štiri načela (načrtovanje programov, partnerstvo, koncentracija in dodatnost) in poenostavi sistem prek večje decentralizacije. Stališče EESO je, da več decentralizacije na noben način ne sme vplivati na to, da mora Komisija pozorno spremljati izvajanje programov ter tako zagotavljati skladnost regionalne politike po vsej EU in preprečevati kakršen koli spodrseljaj, ki bi lahko ogrozil zadevne cilje. Zato mora Komisija zelo pozorno spremljati, ali se sredstva uporabljajo pravilno, da prepreči vsakršne spodrseljaje, in ali programi, ki prejemajo sredstva, služijo namenu, za katerega so bili pripravljeni.

9. Partnerstvo za izvajanje strukturnih skladov

9.1 EESO je sprejel mnenje na temo „Partnerstvo pri izvajanju strukturnih skladov“⁽¹⁾, v katerem med drugim zastopa tudi naslednje vidike:

9.2 Razmisliti je treba o nadzornih odborih, ustanovljenih na podlagi člena 35 uredbe o strukturnih skladih. Mehanizme za vključitev socialnih partnerjev je treba spremeniti ob upoštevanju novih in pomembnih nalog, ki jih bodo morali izvajati ti odbori ali tisti, ki jih bodo nadomestili.

9.3 Predvsem mora postati vključitev socialno-ekonomskih partnerjev v odbore za spremljanje obvezna in jo je treba okrepiti s tem, da se jim da glasovalna pravica, zato da je njihovo stališče v zvezi z vprašanji, ki jih obravnavajo nadzorni odbori, popolnoma jasno.

9.4 Komisija bi morala naročiti študijo različnih vrst modelov sodelovanja, ki so se uporabljali na nacionalni in regionalni ravni. Tako bi se lahko ocenile in bolj razširile prakse, ki so manj znane, a bi bile lahko pomembne v prihodnje.

9.5 Po mnenju odbora je zelo pomembno, da je tisti, ki ocenjuje določeni program, neodvisen od nacionalnega organa, pristojnega za njegovo izvajanje. Tudi na tem področju imajo lahko institucionalni in socialno-ekonomski partnerji večjo vlogo po zaslugi znanja, pridobljenega v zvezi z dejanskimi rezultati različnih ukrepov.

9.6 Odbor meni, da je izbira partnerjev zelo pomembna ter da je treba njihovo vlogo in pristojnosti popolnoma jasno določiti.

9.7 Zastavlja se vprašanje glede združljivosti partnerjev, vključenih v različnih fazah izvajanja programov, in tudi sicer, če so ti tudi spodbujevalci projektov. V takšnih okoliščinah je treba sprejeti pravila za izbiro partnerjev, da se zagotovi, da partnerstvo ne vključuje teles, ki so odvisna od države, katerih možnosti za neodvisno delovanje bi bile zato funkcionalno ali strukturno omejene.

9.8 Poleg telesom, ki po tradiciji predstavljajo socialno-ekonomske partnerje (sindikati, industrijske in kmetijske organizacije, trgovinska in obrtna združenja, zadružni in neprofitni sektor itd.), bi bilo treba večjo vlogo v strukturnih politikah Skupnosti nameniti avtonomnim telesom, kot so gospodarske zbornice, univerze, javna stanovanjska združenja itd.

9.9 Lahko se pojavijo težave v zvezi s članstvom v partnerstvu in možno neučinkovitostjo postopkov, ki so posledica kopičenja funkcij, ki niso združljive s transparentnostjo in neodvisnostjo odločanja (npr. vključitev istih oseb v fazo načrtovanja, spremljanja in ocenjevanja programov, ko so v mnogih primerih ti posamezniki tudi upravičenci zadevnih programov).

9.10 Pogosto se zdi, da gre za možno nezdržljivost ali navzkrižje interesov v primerih, ko je nosilec odločanja lahko tudi upravičenec strukturnih skladov.

9.11 Odbor meni, da bi morali imeti socialno-ekonomski partnerji dostop do finančnih virov in usposabljanja, kar bi jim omogočilo odigrati njihove vloge v celoti. To je danes redko tako.

9.12 V nekaterih primerih partnerji ne morejo ustrezno odigrati svoje vloge, ker je med njimi premalo tehničnih strokovnjakov, ki bi imeli dejavno vlogo v forumih, povezanih s skladi, kjer bi lahko in bi morali imeti svojo vlogo.

9.13 Po mnenju odbora si morajo države članice na vse načine prizadevati, da po možnosti ukinejo birokratske postopke. Preveč zapleteni upravni postopki pogosto ogrožajo celotno načelo partnerstva s postavljanjem pregrad in uvajanjem praks, ki se pogosto izkažejo za protiproduktivne.

⁽¹⁾ Točka 9 izhaja iz mnenja EESO Partnerstvo pri izvajanju strukturnih skladov, UL C 10, z dne 14.1.2004, str.21.

9.14 Odbor meni, da bi bila v zelo veliko pomoč vzpostavitve praga najmanjše udeležbe, ki bi se določil z uredbo Skupnosti, države članice pa bi v svojem nacionalnem zakonu ali določbah same določile natančne stopnje udeležbe. Predpisi, ki jih je treba sprejeti, bi morali omogočati bolj informativne in intenzivnejše, stabilnejše in trajnejše načine za vključitev ekonomskih in socialnih partnerjev.

9.15 Vloga gospodarskih in socialnih partnerjev, vsebina predlogov in načini udeležbe se v posameznih fazah priprave, financiranja, spremljanja in ocenjevanja strukturnih intervencij med seboj razlikujejo. Zato je potrebno razjasniti, kaj se od partnerjev pričakuje, katere ukrepe morajo partnerji izvesti, da zagotovijo čim večji uspeh programov, koliko ravni upravljajo partnerstva in v katerih političnih in tehničnih telesih sodelujejo.

9.16 Partnerstvo je odločilnega pomena v dveh fazah:

— v „politični“ fazi načrtovanja sredstev in temeljnih odločitvah tako na skupnostni kot tudi na nacionalni ravni;

— v fazi udeležbe in ocenjevanja intervencij.

10. Prispevek EESO k trenutni razpravi in pripravam za Novo partnerstvo za kohezijo - zblíževanje, konkurenčnost, sodelovanje

10.1 Prednostne naloge kohezijske politike

10.1.1 EESO pozdravlja namero Komisije, da v okviru konvergenčnega cilja vzpostavi poseben mehanizem nadomestil, ki bi pokrival vsakršno prikrajšanost najbolj oddaljenih regij in regij, ki so trajno strukturno prikrajšane.

10.1.2 Kot sestavni del podporne strategije za različne regije EESO priporoča, da se analizira, kako zanesljivo količinski podatki, ki so na voljo, kažejo na gospodarski in socialni napredek, in ali je nanje sploh vplival statistični vpliv zunanjih dejavnikov, ki zelo pogosto niso povezani z gospodarskimi in socialnimi razmerami v teh regijah. Eden od takih primerov so sedeži sistema, postavljeni na morju, kar izkrivlja uporabljene kazalnike.

10.2 Dopolnilna narava različnih področnih politik Skupnosti

10.2.1 EESO opozarja na dopolnilno naravo različnih področnih politik Skupnosti pri prizadevanjih za doseg kohe-

zijskega cilja, zlasti na področjih, kot so RR, informacijska družba in promet; potrjuje stališče, da je skladnost med kohezijskimi in konkurenčnimi politikami ključno vprašanje različnih politik Skupnosti.

10.2.2 Glede na to, da je nad 50 % izdatkov za RR zgoščenih v zelo majhnem številu regij EU, EESO poudarja, da je komplementarni pristop med sektorskimi politikami bistvenega pomena, da se nadomesti ta prekomerna stopnja zgoščenosti in zagotovi več spodbud za prenos tehnologije med regijami.

10.3 Proračun

10.3.1 Glede na velika pričakovanja, ki jih države članice usmerjajo k EU v okviru razširitve in ciljev lizbonske strategije, je nerazumno misliti, da se finančni viri lahko ohranijo na isti ravni. Številna mnenja, ki jih je EESO izdal v zadnjih nekaj letih, zahtevajo, da se zgornja meja proračuna Skupnosti zviša. Glede na to, da je Komisija v finančnih perspektivah za obdobje 2007-2013 predlagala zgornjo mejo v višini 1,24 %, EESO meni, da je 0,41 %, namenjenega kohezijski politiki (0,46 % pred prenosi v razvoj podeželja in ribištvo), enostavno rezultat določitve najvišje zgornje meje za vse vire v višini, za katero EESO meni, da je prenizka za doseg predlaganih ciljev.

10.3.1.1 V tem okviru in ob upoštevanju dejstva, da bo potrebno več finančnih virov za reševanje večjih regionalnih razlik po razširitvi, bodo v glavnem regije, ki imajo trenutno koristi od kohezijske politike, tiste, ki bodo nosile stroške razširitve z znižanjem podpore, ki jim jo dodeljuje Skupnost.

10.3.1.2 Po mnenju EESO takšne razmere niso vzdržne niti s političnega niti z gospodarskega vidika, saj so v popolnem nasprotju z načelom poštenosti pri razdelitvi stroškov razširitve.

10.3.1.3 EESO zato ne razume, kako bo možno doseči soglasno dogovorjeni politični cilj razširitve EU in hkrati ohraniti ali celo zmanjšati finančni prispevek, ki se bo zahteval od držav članic. EESO nasprotuje tako ozkemu gledanju na evropski podvig, ki se lahko razloži samo z gospodarskimi težavami in dejstvom, da nekaterim najpomembnejšim zainteresiranim stranem v tem procesu primanjkuje dolgoročne vizije.

11. Druga priporočila

11.1 EESO meni, da je brezpogojno zelo pomembno, da se gospodarska, socialna in ozemeljska merila, ki se uporabljajo za porazdelitev virov, namenjenih prednostni nalogi „regionalne konkurenčnosti in zaposlovanja“, med države članice, določijo čim bolj nepristransko in čim strožje, pri tem pa je treba zlasti upoštevati socialne kazalnike in ne samo gospodarske.

11.2 V zvezi z razdelitvijo sredstev EESO meni, da je poleg sodelovanja v organih za načrtovanje, upravljanje, spremljanje in ocenjevanje, vse večja potreba po iskanju novih načinov za vključitev organov oblasti ter ekonomskih in socialnih partnerjev.

11.3 V zvezi s tem je treba mehanizme, povezane z globalnimi nepovratnimi sredstvi, še naprej združevati, s tem da se od držav članic zahteva, da sprejmejo ta model vsaj na določenih omejenih področjih v okviru podpore Skupnosti. Možne koristi takšnega ukrepanja bi bila ukinitiv birokratskih postopkov, pospešitev postopkov in zmanjšanje pritiska na proračune držav članic; to je pomembno zlasti glede na trenutne omejitve javnih financ na splošno.

11.4 Poleg tega je treba spodbujati javno-zasebna partnerstva kot način za premagovanje teh omejitev javnih financ in zagotavljanje njihovega dolgoročnega financiranja.

11.5 EESO meni, da bi morali predpise, ki urejajo zlorabe pri premeščanju poslovanja, poostriiti, zlasti z uvedbo strogih kazni in zahtevo, da se vrnejo vse prejete spodbude, če se lahko dokaže, da razlog za premestitev poslovanja ni to, da proizvodna enota ni več funkcionalna, temveč enostavno to, da se je

zadevno podjetje odločilo preseliti, da bi izkoristilo še več nepovratnih sredstev.

11.6 EESO tudi meni, da bi bilo dobro več poslovne podpore nameniti majhnim in srednje velikim podjetjem ob priznanju tako njihove pomembne socialno-ekonomske vloge, zlasti pri ustvarjanju novih delovnih mest in premoženja, kot njihove velike „zavezanosti“ razvoju regij, kjer se nahajajo.

11.7 In končno, prizadevanja za izvajanje politike, ki krepi gospodarsko, socialno in ozemeljsko kohezijo v razširjeni Evropi, je nedvomno eden od največjih izzivov, s katerimi se bo EU kadar koli srečala. Glede na to, da je kohezijska politika ključni steber povezovanja ljudi in regij Evropske unije, EESO poziva države članice k uspešnemu nadaljnjemu izvajanju te reforme, zlasti glede na zadnje neuspehe pri poskusih, da se doseže tesnejša evropska povezanost, tako da bo javnost zopet začela verjeti v evropski podvig.

11.8 EESO meni, da je za države članice bistvenega pomena, da nadaljujejo in še pospešijo svoja prizadevanja v zvezi s kohezijsko politiko, ne glede na to, kakšne so lahko posledice politik EU na tem področju.

11.9 Ustroj in prednostne naloge kohezijske politike EU so se spremenile zaradi razširitve in omejenih razpoložljivih virov, ne pa zato, ker regionalne in socialne razlike več ne obstajajo. Nekatere države članice in regije, ki so bile do zdaj glavne upravičence kohezijske politike EU, bodo postopno postale neupravičene do podpore na podlagi znatnega števila razpoložljivih instrumentov. To očitno ne pomeni, da so že dosegle zeleno stopnjo razvoja in kohezije; zato je zelo pomembno, da se jih ustrezno obravnava v nacionalnih proračunskih politikah.

Bruselj, 30. junij 2004

Predsednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Roger BRIESCH
